AKADEMİ

EKYS Konu Özeti

ve Mevzuat Tuzakları

Beş alanın kısa tekrar özeti
Sık karıştırılan sayılar, süreler ve yetkili makamlar
18 Kasım 2026 itibarıyla güncel

cgakademi.com

Konu anlatımı · Konu testleri · 10 deneme · Çalışma planı

Bu dosya ücretsizdir; paylaşılabilir, satılamaz.

EKYS Konu Özeti ve Mevzuat Tuzakları

Bu özet, 2027 MEB-EKYS'ye hazırlanan müdür ve müdür yardımcısı adayları için son tekrar listesidir. Maddelerin yanındaki "(çıktı: yıl)" notları, 2021–2026 sınavlarından derlediğimiz aday bildirimlerini ve ÖSYM'nin yayımladığı soruları gösterir. Mevzuat bilgileri 18 Kasım 2026 itibarıyla günceldir.

Alan	Soru	Ağırlık
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli	24	%30
Mevzuat	16	%20
Genel Kültür	16	%20
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	12	%15
Eğitim Bilimleri	12	%15
Toplam	**80**	**%100**

Dağılım 2026 EKYS kılavuzuna göredir. Sınav 5 şıklı (A–E), 150 dakikadır.

1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli — en kritik kavramlar

Başvuru metni: **Öğretim Programları Ortak Metni** (2024'te yayımlandı, 2025'te güncellendi). Slogan: "Köklerden Geleceğe". Nihai hedef: **yetkin ve erdemli insan**.

Temel yaklaşım ve öğrenci profili

- Medeniyet tasavvurunun üç kavramı: **aklıselim, kalbiselim, zevkiselim**.
- Gözetilen beş denge: madde–mana, akıl–duygu, nefis–vicdan, insan–toplum, zaman–mekân. "Teori–pratik" bu listede yoktur.
- Esas alınan yaklaşım **disiplinler arası** yaklaşımdır. Disiplinler üstü ve disiplinler ötesi yaklaşımlar yalnızca gerektiğinde kullanılır.
- Profilin dayandığı dört kavram üç bütünlük ve bir olgunluktur:
  - **Ontolojik bütünlük:** ruh ve beden.
  - **Epistemolojik bütünlük:** bilgi ve bilgelik.
  - **Zamansal bütünlük:** geçmişten geleceğe uzanan eğitim. Ders saatleriyle ilgisi yoktur.
  - **Aksiyolojik olgunluk:** ahlaki bilinç ve estetik bakış. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nin temelidir. "Bütünlük" değil, "olgunluk" denir.
- On profil özelliği (alfabetik): Ahlaklı, Bilge, Cesaretli, Estetik, İradeli, Merhametli, Sağlıklı, Sorgulayıcı, Üretken, Vatansever.

Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi (çıktı: 2025, 2026)

- **Erdem:** eğitimle kazandırılmak istenen kişiliğin güçlü yanları. Kişi erdemlere değerler aracılığıyla ulaşır. (çıktı: 2025)
- **Değer:** duygu, düşünce ve davranışı biçimlendiren, anlam ve ahlaki kişilik kazandıran yapı.
- **Eylem:** değerin davranışta görünen, gözlemlenebilen yansıması.
- **Çatı değerler (3):** adalet, saygı, sorumluluk.
- **20 değer ve grupları:**

Grup	Değerler
Çatı değerler	Adalet, Saygı, Sorumluluk
Huzurlu Aile ve Toplum	Aile Bütünlüğü, Dostluk, Dürüstlük, Özgürlük, Sevgi, Vatanseverlik, Yardımseverlik
Yaşanabilir Çevre	Duyarlılık, Estetik, Merhamet, Temizlik
Huzurlu İnsan	Çalışkanlık, Mahremiyet, Mütevazılık, Sabır, Sağlıklı Yaşam, Tasarruf

- **Tuzaklar:**
  - "Dayanışma", "hoşgörü" ve "barış" bu 20 değer arasında yoktur. 2025'te dayanışma, Maarif dışı bir değer sorusunun cevabıydı.
  - Ahlaki ikilem sorularında iki değer çatışır, örneğin sorumluluk ile yardımseverlik. (çıktı: 2023)
  - "Sorumluluk" hem çatı değerdir hem de E2.2 sosyal eğilimdir. "Estetik" hem değerdir hem profil özelliğidir.

Beceriler çerçevesi

- **Kavramsal beceriler:**
  - **KB1 Temel beceriler:** sayma, okuma, yazma, ölçme gibi 12 gözlenebilir eylem.
  - **KB2 Bütünleşik beceriler:** 20 beceri, örneğin gözlemleme, sınıflandırma, karşılaştırma, çıkarım yapma, yorumlama, sentezleme.
  - **KB3 Üst düzey düşünme becerileri:** karar verme, problem çözme, eleştirel düşünme.
- **Fiziksel beceriler:** kol, bacak, gövde ve kas gruplarının doğru ve tutarlı hareketleri.
- **Eğilimler:**
  - **E1 Benlik eğilimleri:** merak, bağımsızlık, azim ve kararlılık, kendine inanma (öz yeterlilik), kendine güvenme (öz güven), seçicilik.
  - **E2 Sosyal eğilimler:** empati, sorumluluk, girişkenlik, güven, oyunseverlik.
  - **E3 Entelektüel eğilimler:** muhakeme, odaklanma, yaratıcılık, gerçeği arama, açık fikirlilik, analitiklik, sistematiklik, soru sorma, şüphe duyma, eleştirel bakma.
- **Alan becerileri (10 alan):** TAB, MAB (5), FBAB, SBAB (17), SAB, BEOSAB, BTYAB, TSRMAB, DAB (8), YDAB. (çıktı: 2026)
  - **SAB tuzağı:** SAB Sanat Alan Becerileri'dir. Sosyal Bilimler'in kısaltması SBAB'dir.
  - SBAB örnekleri: zamanı algılama ve kronolojik düşünme, tarihsel empati, girişimcilik, mekânsal düşünme, harita-tablo-grafik, karar verme. "Görsel mesajı okuma" SBAB değildir. (çıktı: 2026)
- **Programlar arası bileşenler:**
  - **Sosyal-duygusal öğrenme becerileri:**
  - SDB1 Benlik: öz farkındalık, öz düzenleme, öz yansıtma.
  - SDB2 Sosyal yaşam: iletişim, iş birliği, sosyal farkındalık.
  - SDB3 Ortak/birleşik: uyum, esneklik, sorumlu karar verme.
  - **Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi.**
  - **Sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri.**
- **Okuryazarlık becerileri (OB1–OB9):** bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat.
- **Sistem düşüncesi:** karmaşık sistemleri ve aralarındaki ilişkileri görme. Dört durumu vardır: sistemin farkında olma, parçalarını bilme, parçalar arası ilişkileri belirleme, amacını ve işlevini anlama.

Program tasarımı

- **Öğrenme çıktısı:** süreç sonunda öğrencinin ne bilmesi, anlaması ve yapabilmesi beklendiğini gösterir. Gözlenebilir ve ölçülebilir eylemle yazılır. Bilgi kümesi ile alan becerisi veya kavramsal beceri birleştirilerek oluşturulur.
- **İçerik çerçevesi:** "Öğrenci ne bilmeli?" sorusunun cevabıdır. Genellemeler, ilkeler, anahtar kavramlar ve sembollerden oluşur.
- **Programın yapısı:** iki tür program vardır.
  - **Süreç detaylı program:** tutarlılığın önemli olduğu derslerde kullanılır.
  - **Esnek tasarıma dayalı program.**
- **Sarmal yapı:** Aynı konu sınıf düzeyleri boyunca tekrar ele alınır ve her seferinde genişletilir. SDB ve okuryazarlık becerileri okul öncesinden ortaöğretim sonuna kadar sarmal biçimde gelişir. (çıktı: 2022, 2026)

Öğrenme-öğretme yaşantıları

- **Temel kabuller:** üniteye başlarken öğrencide bulunduğu varsayılan ön öğrenmeler.
- **Ön değerlendirme süreci:** temel kabullerin, ilgi ve ihtiyaçların var olup olmadığını yoklar.

- **Köprü kurma:** mevcut bilgi ile yeni öğrenme ve günlük hayat arasında bağ kurar. Güncel bir haberle derse girmek tipik bir örnektir. (çıktı: 2026)
- **Öğrenme-öğretme uygulamaları:** öğrenci merkezli, yaşantı, bağlam ve proje temelli, sorgulamaya dayalı, iş birlikli.
- **Farklılaştırma:** zenginleştirme ve destekleme.
- **Okul temelli planlama**, **program dışı etkinlikler** (sosyal sorumluluk, hayat boyu öğrenme) ve **Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı** ayrı başlıklardır.
- **Öğretmen yansıtmaları:** öğretmen hem kendisinin hem programın güçlü ve geliştirilecek yönlerini değerlendirir.

Öğrenme kanıtları: ölçme ve değerlendirme

- Ölçme süreç odaklı ve biçimlendiricidir. Performans görevi kullanılır. Öz, akran ve grup değerlendirmesi yapılır. Geri bildirim açık ve yapıcı olur.
- **Yapılandırılmış grid:** 3×3, 3×4 gibi kutulardan oluşan bir tablodur. Öğrenci bilgileri ölçütlere göre seçer, sınıflar ve ilişkilendirir. Tanılayıcı dallanmış ağaçla karıştırılmamalıdır. (çıktı: 2026)

CG AKADEMİ

2. Mevzuat Tuzakları

Konu	Doğru bilgi	Kaynak madde
Değiştirilemez hükümler	md. 1–3 değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez	Anayasa md. 4
İmtiyaz yasağı	"Kanun önünde eşitlik" ilkesidir (çıktı: 2023)	Anayasa md. 10
Anayasanın üstünlüğü	Yasama, yürütme ve yargı organlarını, idareyi ve kişileri bağlar (çıktı: 2021)	Anayasa md. 11
OHAL'de dokunulamayan çekirdek	Yaşama hakkı, maddi-manevi bütünlük, din-vicdan, suç ve cezanın geriye yürümezliği, masumiyet	Anayasa md. 15
Millî güvenlik sınırlaması	Yerleşme ve seyahat hürriyetinin sınırlama sebepleri arasında millî güvenlik yoktur (çıktı: 2024)	Anayasa md. 23
Din kültürü ve ahlak öğretimi	İlk ve ortaöğretimde zorunlu dersler arasındadır	Anayasa md. 24
İlköğretim	Kız ve erkek herkes için zorunlu, devlet okullarında parasız	Anayasa md. 42
Ana dil	Türkçeden başka dil Türk vatandaşlarına ana dil olarak okutulamaz	Anayasa md. 42
Parti kapatma	Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesi karar verir (çıktı: 2023)	Anayasa md. 69
Parti mali denetimi	Anayasa Mahkemesi yapar, Sayıştaydan yardım alır (çıktı: 2025)	Anayasa md. 69
Yabancıların dilekçe hakkı	Karşılıklılık esası gözetilir (çıktı: 2025)	Anayasa md. 74
TBMM	600 milletvekili; seçilme yaşı 18	Anayasa md. 75, 76
TBMM'nin görevleri	Yargısal işlem içermez; içtihat birleştirme TBMM'nin görevi değildir (çıktı: 2023)	Anayasa md. 87
Antlaşma–kanun çatışması	Temel haklarda milletlerarası antlaşma esas alınır (çıktı: 2021)	Anayasa md. 90
Cumhurbaşkanına vekâlet	Cumhurbaşkanı Yardımcısı vekâlet eder (çıktı: 2023)	Anayasa md. 106
MGK	CB yokken Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlık eder; Hazine ve Maliye Bakanı üye değildir (çıktı: 2021, 2025)	Anayasa md. 118
Yönetmelik	Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri çıkarabilir (çıktı: 2024)	Anayasa md. 124
Disiplin kararları	Yargı denetimi dışında bırakılamaz	Anayasa md. 129
Rektör / dekan	Rektörü Cumhurbaşkanı, dekanı YÖK atar (çıktı: 2022)	Anayasa md. 130
RTÜK	Anayasada düzenlenen kurumdur (çıktı: 2025)	Anayasa md. 133
Kanunsuz emir	Suç teşkil eden emir yerine getirilmez; getiren sorumluluktan kurtulamaz	Anayasa md. 137
Anayasa Mahkemesi	15 üye: 3'ünü TBMM, 12'sini Cumhurbaşkanı seçer	Anayasa md. 146
CBK'nin yargısal denetimi	Anayasa Mahkemesi yapar (çıktı: 2024)	Anayasa md. 148
HSK	Başkanı Adalet Bakanıdır; 13 üye (çıktı: 2024)	Anayasa md. 159
Bütçe teklifi	Cumhurbaşkanı mali yıl başından en az 75 gün önce sunar (çıktı: 2022)	Anayasa md. 161
Anayasa değişikliği	Teklif için en az 200 imza (1/3), kabul için 360 oy (3/5); 360–399 oy halkoyuna gider, 400+ oyda CB halkoyuna sunabilir	Anayasa md. 175

Konu	Doğru bilgi	Kaynak madde
Memurluğun ilkeleri	Sınıflandırma, kariyer, liyakat (çıktı: 2023)	657 md. 3
Hizmet sınıfları	12 sınıf; "hukuk hizmetleri sınıfı" yoktur (çıktı: 2024)	657 md. 36
Lisansüstü öğrenim	Yüksek lisans 1 kademe, meslekle ilgili doktora 1 derece kazandırır (çıktı: 2024)	657 md. 36
Memurluk yaşı	Genel kural 18; meslek okulu mezunu 15 yaş ve kazai rüşt kararıyla (çıktı: 2023)	657 md. 40
Adaylık süresi	En az 1, en çok 2 yıl	657 md. 54
İstisnai memurluk	Valilik listededir, kaymakamlık listede değildir (çıktı: 2023)	657 md. 59
Disiplinsizlik ödülü	Son 8 yılda disiplin cezası almayana 1 kademe ilerlemesi (çıktı: 2025)	657 md. 64
Grev	Greve karar vermek, tertiplemek ve propagandası yasaktır (çıktı: 2022)	657 md. 27
Çekilmiş sayılma	İzinsiz ve mazeretsiz kesintisiz 10 gün göreve gelmemek	657 md. 94
Yeniden atanma	Çekilen 6 ay, çekilmiş sayılan 1 yıl sonra atanabilir (çıktı: 2025)	657 md. 97
Haftalık çalışma	40 saat	657 md. 99
Yıllık izin	1–10 yıl hizmette 20 gün, 10 yılı aşkın hizmette 30 gün; yol için ikişer gün eklenebilir	657 md. 102
Analık izni	Doğumdan önce 8, sonra 16 hafta, toplam **24 hafta** (7578 sayılı Kanun, RG 01.05.2026; eskiden 8+8)	657 md. 104
Babalık / evlenme / ölüm izni	10 gün / 7 gün / 7 gün	657 md. 104
Aylıktan kesme	Brüt aylıktan 1/30–1/8 kesinti; örneğin özürsüz 1–2 gün göreve gelmeme (çıktı: 2024)	657 md. 125
Kademe durdurma	**1–3 yıl** (kademe sayısı değil); örneğin özürsüz kesintisiz 3–9 gün devamsızlık	657 md. 125
Memurluktan çıkarma	Bir yılda toplam 20 gün özürsüz göreve gelmeme (çıktı: 2025)	657 md. 125
Disiplin zamanaşımı	Soruşturmaya öğrenmeden itibaren 1 ay (çıkarmada 6 ay) içinde başlanır; fiilden itibaren 2 yıl içinde ceza verilir	657 md. 127
Disipline itiraz	Tebliğden itibaren 7 gün; merci 30 günde karar verir	657 md. 135
Görevden uzaklaştırma	Disiplin kovuşturmasında en çok 3 ay	657 md. 145
Temel ilkeler	md. 4–17 arasında genellik-eşitlik, yöneltme, fırsat ve imkân eşitliği, süreklilik, laiklik, karma eğitim gibi ilkeler sayılır; "merkeziyetçilik" ilke değildir (çıktı: 2024)	1739 md. 4–17
Okul-aile iş birliği	Madde başlığı "Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği"dir; okul-aile birliğinin tüzel kişiliği yoktur (çıktı: 2023)	1739 md. 16; OAB Yön. md. 5
İlköğretim çağı	6–14 yaş; 1. sınıfa o yılın 31 Aralık'ında 72 ayını dolduranlar kaydedilir (çıktı: 2022)	222 md. 3
Okul öncesi	İsteğe bağlı kurumlar arasındadır (çıktı: 2023)	222 md. 6
Aile başkanı	Kanunda tanımlanmış kavramdır (çıktı: 2023)	222 md. 46
Muhtar listesi	Derslerin başlamasından en az 15 gün önce, 3 nüsha hazırlanır	222 md. 48
Dilekçeye cevap	En geç 30 gün içinde verilir (çıktı: 2022)	3071 md. 7

Konu	Doğru bilgi	Kaynak madde
TBMM'ye dilekçe	Dilekçe Komisyonu 60 gün içinde sonuçlandırır (çıktı: 2024)	3071 md. 8
İncelenmeyen dilekçe	Belli bir konusu olmayan, yargı mercilerinin görevine giren veya ad-imza-adres eksik dilekçeler	3071 md. 6
Soruşturma izni: ilçe / il	İlçede görevli memura kaymakam; il ve merkez ilçede görevli memura ve kaymakama vali izin verir (çıktı: 2021)	4483 md. 3
Soruşturma izni: TBMM / Cumhurbaşkanlığı	TBMM Genel Sekreteri; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri (7547 sayılı Kanun, 2025) (çıktı: 2022, 2024)	4483 md. 3
İzin kararı süresi	30 gün; zorunlu hâlde bir defa en çok 15 gün uzatılır	4483 md. 7
İzne itiraz	10 gün; bölge idare mahkemesi veya Danıştay 2. Daire bakar, karar kesindir (çıktı: 2023)	4483 md. 9
Konfederasyon	En az 5 sendika gerekir (çıktı: 2023)	4688 md. 3
Hizmet kolu	11 hizmet kolu vardır	4688 md. 5
Kurucu şartı	Kamu görevlisi olarak çalışmak yeterlidir	4688 md. 6
Zorunlu organlar	Genel kurul, yönetim, denetleme ve disiplin kurulu (çıktı: 2023)	4688 md. 8
Genel kurul	En geç 4 yılda bir toplanır	4688 md. 10
Üyelikten çekilme	Başvurudan 30 gün sonra geçerli olur; emekli olanın organ görevi dönem sonuna kadar sürer (çıktı: 2021)	4688 md. 16
Şube	En az 400 üye gerekir	4688 md. 18
Sendika yasakları	Siyasi partiye yardım ve ticaret yasaktır (çıktı: 2022)	4688 md. 20
Kurum idari kurulu	Yılda 2 kez toplanır	4688 md. 22
İşyeri temsilcisi	200 üyeye kadar 1 temsilci; 2000'i aşkın üyede en çok 5 temsilci	4688 md. 23
Toplu sözleşme	Son rakamı tek olan yıllarda, ağustosta yapılır; iki mali yıl geçerlidir	4688 md. 28, 31
İl ve ilçe kurma	Kanunla yapılır, bir ilçeyi başka ile bağlamak da kanunla olur; bucak Cumhurbaşkanı onayıyla kurulur (çıktı: 2021, 2025)	5442 md. 2
Valinin sıfatı	İlde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır	5442 md. 9
Giriş-çıkış sınırlaması	Vali en çok 15 gün uygulayabilir (çıktı: 2024)	5442 md. 11/C
Kaymakamlığa vekâlet	Yalnızca mülki idare amirliği hizmetleri sınıfındakiler vekâlet eder	5442 md. 29
İl idare kurulu	Vali başkanlık eder; il emniyet müdürü üye değildir (çıktı: 2022)	5442 md. 66
MEB'in görevleri	Yükseköğretim kurumlarını açmak ve denetlemek MEB'in görevi değildir (çıktı: 2021)	1 sayılı CBK md. 301
Okul öncesi ve ilköğretim	Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün görevidir (çıktı: 2024)	1 sayılı CBK md. 304
ÖDSHGM	Merkezî sınavları yürütür; üniversiteye giriş sistemini belirlemek görevi değildir (çıktı: 2026)	1 sayılı CBK md. 313
Öğretmen emekliliği	İşlemler haziran ve temmuz aylarında yapılır (çıktı: 2022)	1 sayılı CBK md. 331
Sınav başarı puanı	100 üzerinden en az 60; puan 3 yıl geçerlidir	Yön. Gör. Yön. (RG 30.01.2026) md. 14

Konu	Doğru bilgi	Kaynak madde
Sonuç ve itiraz	Sonuçlar en geç 30 günde duyurulur; itiraz süresi 5 iş günüdür	Yön. Gör. Yön. md. 15–16
Yetiştirme programı	Sınavda başarılı olanlar Akademi'nin programına alınır; program 4 ders yılı geçerlidir	Yön. Gör. Yön. md. 17
Müdürlük özel şartı	Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak en az 1 yıl görev yapmak, ya da şube müdürü ve üstü kadroda asaleten görev yapmak	Yön. Gör. Yön. md. 6
Müdür yardımcılığı	Adaylık dâhil en az 2 yıl öğretmenlik	Yön. Gör. Yön. md. 7
Görev süresi	4 ders yılı; aynı kurumda aynı görevde en çok 8 ders yılı	Yön. Gör. Yön. md. 29
Görevlendiren	İl MEM teklif eder, vali onaylar	Yön. Gör. Yön. md. 22–23

Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği hakkında açılmış davalar var. Sınavdan önce Resmî Gazete'deki değişiklikleri kontrol edin.

CG AKADEMİ

3. Genel Kültür — sık sorulanlar

Osmanlı kurumları (en çok soru çıkan başlık)

- **Topkapı Sarayı:** "Saray-ı Cedid-i Âmire" (yeni saray) diye anılır. (çıktı: 2023)
  - **Bîrûn:** Bâbüssaade'nin dışında kalan dış saraydır. (çıktı: 2022)
  - **Enderun ve Harem:** Bâbüssaade'nin içinde kalır. Enderun, devşirme gençleri yönetici ve asker olarak yetiştiren saray okuludur. (çıktı: 2025)
- **Bâb-ı Âli:** sadrazamlık makamı ve hükümet merkezi. **Bâb-ı Hümâyun** ise sarayın ilk kapısıdır. (çıktı: 2025)
- **Kapıkulu piyadesi:** acemi, yeniçeri, cebeci, topçu ve benzeri ocaklar. **Tımarlı sipahi** ise eyalet askeridir. (çıktı: 2024)
- **Dâr kurumları:** Darülfünun üniversite, Darülkurra Kur'an kıraati, Darülhadis hadis öğretimi kurumudur. Darülbedayi 1914'te kurulan tiyatrodur. (çıktı: 2024)
  - **Sağlık kurumları:** darüşşifa, bimarhane, tıbhane.
  - **Darüleytam:** yetimhane. (çıktı: 2021)
- **Kadı:** ilmiye sınıfından gelir, kazasker tarafından atanır. (çıktı: 2021)
- **Vakıf:** külliyelerin giderleri vakıflara bağlanan hamam ve dükkân gelirleriyle karşılanırdı. (çıktı: 2022)
- **Ahidname:** kapitülasyonları içeren, padişahın tek taraflı lütfu olarak verdiği belge. (çıktı: 2025)
- **Eğitim kurumları:** Mühendishane-i Bahrî-i Hümâyun 1773, Mühendishane-i Berrî-i Hümâyun 1795, Mekteb-i Harbiye 1834, Darülmuallimin 1848, Mekteb-i Mülkiye 1859 (çıktı: 2026), Mekteb-i Sultani (Galatasaray) 1868.

Türk-İslam devletleri ve eski Türkler

- **Hükümdarlık sembolleri:**
  - **Hilat:** halifenin gönderdiği hükümdarlık kaftanı. (çıktı: 2024)
  - **Menşur:** onay belgesi.
  - **Çetr:** hükümdar şemsiyesi.
  - **Nevbet:** belirli vakitlerde çalınan askerî bando.
- İslamiyet'ten sonra hutbe ve sikkede halifenin adı geçmeye başladı. (çıktı: 2021)
- **Eserler:** Kutadgu Bilig (Yusuf Has Hacib), Dîvânu Lugâti't-Türk (Kâşgarlı Mahmud), Atabetü'l-Hakayık (Edip Ahmet Yüknekî, çıktı: 2025), Divan-ı Hikmet (Ahmet Yesevi).
- **Bilginler:**
  - Harezmî: Kitâbü'l-Cebr ve'l-Mukabele. (çıktı: 2022)
  - Bîrûnî: Gazneliler dönemi, Kitâbü'l-Hind. (çıktı: 2024)
  - Ali Emîrî Efendi: Millet Kütüphanesi'ni kurdu, DLT nüshasını buldu. (çıktı: 2024)
- **Selçuklu görevlileri:**
  - Naibüssaltana: sultanın vekili. (çıktı: 2025)
  - Atabey: melikleri yetiştiren eğitici.
  - Emir-i dad: adalet işleri.
  - Pervaneci: yazışma ve dirlik işleri.
- **Toplum yapısı:** oğuş (aile) urug boy bodun il. Şanyü bu yapının unsuru değildir, Asya Hun hükümdar unvanıdır. (çıktı: 2026)
- **Kut:** yönetme yetkisi Tanrı'dan gelir. Bu anlayış taht kavgalarına yol açtı. (çıktı: 2024)
- **Töre:** yazısız hukuktur, hükümdarı da bağlar, kurultayda geliştirilir. (çıktı: 2022)
- **Destanlar:**
  - Göktürklerin: Ergenekon ve Bozkurt. (çıktı: 2023)
  - Uygurların: Türeyiş ve Göç.
  - Sakaların: Alp Er Tunga.

Türkiye coğrafyası

- **Madenler ve enerji:** (çıktı: 2021–2026, her yıl)
  - **Bor:** Kırka, Emet, Bigadiç, Kestelek.

  - **Demir:** Divriği, Hekimhan.
  - **Boksit ve alüminyum:** Seydişehir.
  - **Krom:** Guleman (Elazığ), Fethiye.
  - **Altın:** Kışladağ (Uşak), Ovacık (Bergama), Çöpler (İliç), Mastra (Gümüşhane).
  - **Taşkömürü:** Zonguldak. **Linyit:** Afşin-Elbistan, Soma.
  - **Jeotermal:** potansiyeli genç ve aktif tektonik kuşaktan gelir. Aydın ilk sıradadır, Denizli ve Manisa onu izler.
  - **Güneş:** Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz'de en yüksektir.
  - **Rüzgâr:** Ege ve Güney Marmara (İzmir, Balıkesir, Çanakkale).
- **Karst:** Teke ve Menteşe yöreleri engebeli ve karstik olduğu için seyrek nüfusludur (çıktı: 2023). Toroslar'dan doğan Manavgat, Köprüçay, Göksu ve Zamantı karstik kaynaklarla beslenir; Gediz bu gruba girmez. (çıktı: 2026)
- **Göller:**
  - Van çevresinde: Erçek, Nazik, Arin. Seyfe Gölü ise Kırşehir'dedir. (çıktı: 2021)
  - Van Gölü sodalıdır.
  - Nemrut krater gölüdür.
  - Tortum heyelan set gölüdür.
  - Bafa ve Köyceğiz alüvyal set gölleridir.
- **Yer şekilleri:**
  - Volkanik araziler en çok Doğu Anadolu'dadır. (çıktı: 2025)
  - Takke buzulları Ağrı gibi yüksek volkanik doruklarda görülür. (çıktı: 2023)
  - Küre Dağları Bartın Çayı ile Kızılırmak arasında uzanır. (çıktı: 2024)
- **Akarsu ve toprak:**
  - İnceburun'dan Şile'ye denize dökülen akarsular sırasıyla Bartın, Filyos, Sakarya. (çıktı: 2023)
  - Çernozyom en yaygın Erzurum-Kars'tadır. (çıktı: 2024)
  - Rafting düz alandan geçen Tunca'da yapılmaz. (çıktı: 2023)

Edebiyat ve sanat: eser–yazar

- **Mehmet Âkif Ersoy:** Safahat. Sebilürreşad'daki yazıları ve vaazlarıyla Millî Mücadele'yi destekledi. (çıktı: 2024, 2026)
- **Yunus Emre:** Divan, Risaletü'n-Nushiyye. (çıktı: 2026)
- **Lebdeğmez:** dudak ünsüzü içermeyen sözcüklerle söylenen âşık şiiri. (çıktı: 2026)
- **Romanlar:**
  - Çalıkuşu (Reşat Nuri) Millî Mücadele romanı değildir. (çıktı: 2023)
  - Millî Mücadele romanları: Ateşten Gömlek (Halide Edib), Vurun Kahpeye (Halide Edib), Yaban (Yakup Kadri).
  - Dokuzuncu Hariciye Koğuşu (Peyami Safa). (çıktı: 2023)
  - Huzur (Tanpınar), Kuyucaklı Yusuf (Sabahattin Ali), İnce Memed (Yaşar Kemal).
- **Türk Beşleri:** Cemal Reşit Rey (Onuncu Yıl Marşı; çıktı: 2021), Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Alnar, Necil Kâzım Akses.
- **Dünya:** Don Kişot (Cervantes, çıktı: 2025), Yedi Samuray (Kurosawa, çıktı: 2025), Selvi Boylum Al Yazmalım (Atıf Yılmaz, çıktı: 2026).

4. İnkılap Tarihi

Kronoloji (1918–1938)

Tarih	Olay	Not
30 Ekim 1918	Mondros Ateşkesi	Osmanlı heyetinin başkanı Rauf (Orbay) (çıktı: 2026). 7. madde işgallere zemin hazırladı (çıktı: 2024)
1918 sonu	Karakol Cemiyeti	Anadolu'ya silah ve subay kaçırdı (çıktı: 2024)
15 Mayıs 1919	İzmir'in işgali	Amiral Bristol heyeti işgali haksız buldu (çıktı: 2022)
19 Mayıs 1919	Samsun'a çıkış	
22 Haziran 1919	Amasya Genelgesi	
23 Temmuz–7 Ağustos 1919	Erzurum Kongresi	Geçici hükümet fikri ilk kez burada geçti; Heyet-i Temsiliye seçildi (çıktı: 2021, 2024, 2025)
4–11 Eylül 1919	Sivas Kongresi	Cemiyetler birleşti; Heyet-i Temsiliye bütün yurdu temsil etti
28 Ocak 1920	Misak-ı Millî	Son Osmanlı Mebusan Meclisi kabul etti
16 Mart 1920	İstanbul'un resmen işgali	
18 Nisan 1920	Kuvâ-yı İnzibatiye	İstanbul hükümeti kurdu (çıktı: 2022)
23 Nisan 1920	TBMM açıldı	
10 Ağustos 1920	Sevr	
Ekim 1920	Gediz Taarruzu	Başarısızlık düzenli orduya geçişi hızlandırdı (çıktı: 2026)
3 Aralık 1920	Gümrü	Doğu Cephesi; Kâzım Karabekir (çıktı: 2021, 2026)
Ocak 1921	I. İnönü; 20 Ocak'ta Teşkilât-ı Esasiye	
12 Mart 1921	İstiklal Marşı kabul edildi	Âkif'i Hamdullah Suphi ikna etti (çıktı: 2024)
16 Mart 1921	Moskova Antlaşması	(çıktı: 2021, 2025)
Mart–Nisan 1921	II. İnönü	
15 Temmuz 1921	Maarif Kongresi	Savaş sürerken toplandı (çıktı: 2021)
Temmuz 1921	Kütahya-Eskişehir yenilgisi	
5 Ağustos 1921	Başkomutanlık Kanunu	Meclis yetkilerini 3 aylığına Mustafa Kemal'e verdi (çıktı: 2021, 2022, 2024)
7–8 Ağustos 1921	Tekâlif-i Millîye emirleri	(çıktı: 2022)
23 Ağustos–13 Eylül 1921	Sakarya	Başkomutan olarak yönetilen ilk savaş (çıktı: 2021)
13 / 20 Ekim 1921	Kars / Ankara Antlaşması	(çıktı: 2025, 2026)
26–30 Ağustos 1922	Büyük Taarruz ve Başkomutan Meydan Muharebesi	
11 Ekim 1922	Mudanya	(çıktı: 2026)
1 Kasım 1922	Saltanatın kaldırılması	Lozan'a iki hükümet çağrılınca (çıktı: 2022)
1923	Dokuz Umde	Seçim beyannamesi (çıktı: 2026)
24 Temmuz 1923	Lozan	(çıktı: 2021, 2022, 2023, 2026)
29 Ekim 1923	Cumhuriyet	Meclis Başkanlığına Ali Fethi (Okyar) geçti (çıktı: 2021)
3 Mart 1924	Halifelik kaldırıldı, Tevhid-i Tedrisat	
1925	Aşarın kaldırılması, Şapka Kanunu, tekke ve zaviyelerin kapatılması	

Tarih	Olay	Not
1926	Medeni Kanun, Kabotaj Kanunu, Musul için Ankara Antlaşması	
1 Kasım 1928	Harf İnkılabı	Millet Mektepleri
12 Ağustos 1930	Serbest Cumhuriyet Fırkası	Ali Fethi kurdu (çıktı: 2024)
1932	Halkevleri (19 Şubat), Milletler Cemiyeti üyeliği	(çıktı: 2021)
1932–1934	Kadro dergisi	(çıktı: 2024)
1933	Darülfünun kapatıldı, İstanbul Üniversitesi açıldı	(çıktı: 2021)
1934	Soyadı Kanunu, kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı, Balkan Antantı	
20 Temmuz 1936	Montrö	Heyetin başında Tevfik Rüştü Aras vardı (çıktı: 2024, 2025)
1937	Atatürk ilkeleri Anayasa'ya girdi; Sadabat Paktı imzalandı	
10 Kasım 1938	Atatürk'ün ölümü	

Karıştırılan antlaşmalar

- **Gümrü (1920):** TBMM'nin askerî başarıyla imzaladığı ilk uluslararası antlaşma. Ermenistan Sevr'den vazgeçti.
- **Moskova (1921):** Batum Gürcistan'a bırakıldı, Kars ve Ardahan Türkiye'de kaldı. Sovyet Rusya Misak-ı Millî'yi tanıdı.
- **Kars (1921):** Moskova'daki hükümler Kafkas cumhuriyetleriyle de imzalandı. Sakarya'dan sonra yapıldı.
- **Ankara (1921, Fransa):** Güney Cephesi kapandı. Hatay için özel yönetim kuruldu.
- **Mudanya (1922):** ateşkestir, barış değildir. Doğu Trakya Meriç'e kadar savaşsız alındı. Musul burada konuşulmadı. (çıktı: 2026)
- **Lozan (1923):**
  - Kapitülasyonlar kaldırıldı.
  - 1916 gümrük tarifesi 1929'a kadar uygulandı. (çıktı: 2022)
  - Kıyıya yakın adalarda askerî tahkimat yasaklandı. (çıktı: 2023)
  - Musul meselesi ve yabancı okullar sonraya kaldı. Hatay Lozan'dan kalan bir sorun değildir. (çıktı: 2021)
- **Mübadele:** din esasına göre yapıldı. İstanbul Rumları (etabli) ile Batı Trakya Türkleri mübadele dışında kaldı. (çıktı: 2026)
- **Atatürk'ün eserleri:** Nutuk, Geometri, Zabit ve Kumandan ile Hasbıhal. İstiklal Harbimiz Kâzım Karabekir'indir. (çıktı: 2022)

5. Eğitim Bilimleri — anahtar kavramlar

Yönetim kuramları

- **Taylor:** iş basitleştirilerek uzmanlaşma sağlanır. Aynı öğretmene hep aynı dersi vermek bu yaklaşıma örnektir. (çıktı: 2022)
- **Fayol – komuta birliği:** bir çalışan yalnızca bir üstten emir alır. (çıktı: 2026)
- **Weber – bürokrasi:** atama ve yükselme liyakate dayanır, kişisel yakınlığa dayanmaz. (çıktı: 2023)
- **Mayo – insan ilişkileri:** Hawthorne araştırmalarına dayanır. İnformal grupların normlarını öne çıkarır. (çıktı: 2022)
- **McGregor X–Y:** X insanı işten kaçan, Y ise sorumluluk alan bir varlık olarak görür.
- **Eş sonluluk:** açık sistemler farklı yollarla aynı sonuca ulaşabilir. (çıktı: 2023)
- **Sıfır tabanlı bütçe:** her harcama her dönem sıfırdan gerekçelendirilir. (çıktı: 2023)

Liderlik ve örgütsel davranış

- **Dönüşümcü liderlik:** idealleştirilmiş etki, ilham verici motivasyon, entelektüel uyarım, bireysel ilgi. Koşullu ödül etkileşimci liderliğe aittir. (çıktı: 2023)
- **Öğretimsel liderlik:** okulun amaçlarını belirler, öğretimi izler, yüksek beklenti oluşturur. (çıktı: 2022)
- **Sembolik liderlik:** hikâye, slogan, tören ve amblemle ortak anlam yaratır. (çıktı: 2024)
- **Karizmatik güç:** sevgi, hayranlık ve özdeşleşmeye dayanır. French-Raven sınıflamasındadır. (çıktı: 2022, 2025)
- **Yıldırma (mobbing):** sistematik ve kasıtlı psikolojik baskı. (çıktı: 2023)
- **Devam bağlılığı:** örgütten ayrılmanın maliyetine dayanan bağlılık. (çıktı: 2022)
- **Okul kültürü ögeleri:** tören, norm, sembol. (çıktı: 2022)
- **McClelland:** başarma ihtiyacı yüksek kişi orta güçlükte hedef seçer. (çıktı: 2022)
- **Premack ilkesi:** sevilen etkinlik, daha az yapılan etkinliğin pekiştirecidir. (çıktı: 2026)

Karar, iletişim ve çatışma

- **Delphi:** uzmanlar yüz yüze gelmez, isimsiz ve ardışık anket turlarıyla uzlaşır. (çıktı: 2023)
- **Nominal grup:** fikirler önce sessizce yazılır, sonra oylanıp sıralanır. (çıktı: 2022)
- **Beyin fırtınası:** fikir üretme aşamasında eleştiri yasaktır. (çıktı: 2022)
- **Philips 66:** 6 kişilik gruplar 6 dakika tartışır. (çıktı: 2023)
- **Güçlülük bombardımanı:** grup bir kişinin yalnızca güçlü yönlerini dile getirir. (çıktı: 2022)
- **Üst amaç:** çatışan tarafların ancak birlikte ulaşabileceği ortak hedeftir. (çıktı: 2022)
- **Zorbalık:** taraflar arasında güç dengesizliği olduğu için arabuluculuk uygun değildir. (çıktı: 2022)

Etik

- **Teleolojik etik:** eylemi sonucuna göre değerlendirir; faydacılık bu türdendir. (çıktı: 2022, 2025)
- **Deontolojik etik:** eylemi ödeve ve evrensel kurala uygunluğuna göre değerlendirir. (çıktı: 2024)
- **İrtikâp:** nüfuzu kötüye kullanarak birini çıkar sağlamaya zorlamak. (çıktı: 2025)
- **Kayırmacılık türleri:** nepotizm akraba, kronizm eş-dost, partizanlık siyasi kayırmadır. (çıktı: 2025)

Denetim ve rehberlik

- **Klinik denetim:** gözlem öncesi görüşmede gözlemin odağı, aracı ve zamanı belirlenir. (çıktı: 2022)
- **Mentorluk:** deneyimli kişi yeni öğretmenin bireysel ve mesleki gelişimine rehberlik eder. (çıktı: 2024)
- **İnformal öğrenme:** plansız, gündelik yaşam içinde gerçekleşen öğrenme. (çıktı: 2024)
- **Artırılmış gerçeklik:** gerçek görüntüye sanal nesne ekler. Sanal gerçeklik ise kullanıcıyı tümüyle sanal ortama alır. (çıktı: 2026)

Ölçme

- **Korelasyon:** −1 ile +1 arasında değişir. Yüksek ve pozitif değer, iki değişkenin birlikte arttığını gösterir. **Nedensellik göstermez.** (çıktı: 2025)
- **Tablo ve grafik yorumu:** sayılarla değil oranlarla karşılaştırılır. Yüzde verildiğinde öğrenci sayısı hakkında yargıya varılamaz. (çıktı: 2022, 2023, 2026)

Program geliştirme

- **İçerik düzenleme yaklaşımları:**
  - **Sarmal:** aynı konuya dönülür ve konu derinleştirilir. (çıktı: 2022, 2026)
  - **Modüler:** bağımsız ve kendi içinde bütün birimlerden oluşur. (çıktı: 2023, 2025)
  - **Piramitsel:** geniş bir temelden başlayıp uzmanlaşmaya doğru daralır. (çıktı: 2024)
  - **Yakından uzağa:** yakın çevreden ülkeye ve dünyaya ilerler. (çıktı: 2022)
- **İşlevsel program:** yazılı programın okulda uygulanan hâlidir. (çıktı: 2022)
- **Tam öğrenme:** öğretim hizmetinin niteliği ipucu, pekiştireç, katılım ve dönüt-düzeltmeden oluşur. Duyuşsal giriş özellikleri öğrenciye aittir. (çıktı: 2023)

Değer eğitimi yaklaşımları

- **Değer aktarma ve değer geliştirme:**
  - Aktarma yaklaşımları: telkin ve karakter eğitimi. Yerleşik değerleri değiştirmeden aktarır.
  - Geliştirme yaklaşımları: değer açıklama, değer analizi, ahlaki muhakeme. (çıktı: 2022)
- **Değer analizi:** öğretmen süreci yönetir ama kendi çözümünü dayatmaz. (çıktı: 2025)
- **Eylem öğrenme:** öğrenci değerini toplumsal bir soruna yönelik eyleme dönüştürür. (çıktı: 2022)
- **Spranger:** teorik, ekonomik, estetik, sosyal, siyasi ve dinî olmak üzere 6 değer tipi tanımlar. Hedonist bir tip yoktur. (çıktı: 2025)
- **Rokeach:** 18 amaç değeri ve 18 araç değeri. (çıktı: 2024)
- **Schwartz – öz yönelim:** bağımsız düşünme, yaratma ve merak. (çıktı: 2022)
- **Değerin işlevi:** değerler toplumsal denetimi kaldırmaz, sağlar. (çıktı: 2022)

Daha fazlası: cgakademi.com — konu anlatımı, testler, 10 deneme

CG AKADEMİ